

§ 13

AFN 2020/9

Remiss – idéburen välfärd SOU 2019:56

Yttrande till Finansdepartementet

Beslut

Arbets- och företagsnämnden lämnar synpunkter över remissen Idéburen välfärd SOU 2019:56 till kommunstyrelsen i enlighet med tjänsteskrivelse daterad den 5 mars 2020.

Ärendet

Nacka kommun har fått betänkandet Idéburen välfärd SOU 2019:56, på remiss. Betänkandet behandlar idéburna aktörer i välfärden och innehåller bland annat förslag på hur ett ökat idéburet deltagande i välfärden skulle kunna främjas.

Arbets- och företagsnämnden ställer sig bakom den föreslagna definitionen och förslaget om ett register för idéburna aktörer eftersom det bland annat underlättar för uppföljning av idéburna aktörers deltagande i välfärden.

Arbets- och företagsnämnden är generellt positiv till att idéburna aktörer deltar i välfärden men är principiellt emot att exkludera vinstdrivande aktörer. Därför är nämnden också emot förslaget att införa möjligheten att reservera kontrakt till idéburna aktörer i LOU och att införa reserverade valfrihetssystem i LOV.

Handlingar i ärendet

Etableringsenhetens tjänsteskrivelse den 5 mars 2020

Bilaga: Betänkandet av utredningen Idéburen Välfärd SOU 2019:56

Yrkanden

Gunnel Nyman Gräff (S) yrkade att arbets- och företagsnämnden beslutar enligt följande:

”Arbets- och företagsnämnden lämnar synpunkter över remissen Idéburen välfärd SOU 2019:56 till kommunstyrelsen i enlighet med tjänsteskrivelse daterad den 5 mars 2020 med följande korrigeringar:

- Under punkt 8.2.1: Stryk stycke 2 och ersätt med:
"Arbets- och företagsnämnden är generellt positiv till att idéburna aktörer deltar i välfärden. Därför är nämnden positiv till förslaget att möjligheten att reservera kontrakt till idéburna aktörer införs i LOU."
- Under punkt 9.1: Stryk stycke 2 och ersätt med:
"Arbets- och företagsnämnden är positiv till att idéburna aktörer deltar i välfärden. Därför ställer sig nämnden positiv till förslaget om ändringen i lagen om valfrihetssystem." Samt i stycke 3, mening 1: stryk "också".

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Ordförande Filip Wiljander (M) yrkade bifall till det utsända förslaget samt avslag på Gunnel Nyman Gräffs (S) yrkande.

Mats Granath (L), Maria Rothzén (C) och Helena Edberg (KD) instämde i ordförandens yrkande.

YuSie Rundkvist Chou (NL) yrkade bifall till Gunnel Nyman Gräffs (S) yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställde det utsända förslaget mot Gunnel Nyman Gräffs (S) förslag och fann att nämnden beslutade i enlighet med det utsända förslaget.

Votering begärdes och genomfördes.

För det utsända förslaget röstade Helena Edberg (KD), Maria Rothzén (C), Mats Granath (L), Niclas Carlsson (M) och Filip Wiljander (M).

För Gunnel Nyman Gräffs (S) yrkande röstade Gunnel Nyman Gräff (S), Andreas Andersson (S) och YuSie Rundkvist Chou (NL).

Med 5 mot 3 röster beslutade nämnden således i enlighet med det utsända förslaget.

Reservationer

Andreas Andersson (S), Gunnel Nyman Gräff (S) och YuSie Rundkvist Chou (NL) reserverade sig mot beslutet och angav följande.

”Vi är mycket positiva till att underlätta för idéburna aktörer att delta i välfärden. En mångfald av aktörer är positivt och att få in fler aktörer utan vinstintresse som kan bidra med bättre kvalitet i välfärden är något vi välkomnar. I stora drag är vi eniga i nämnden om remissvaret. Det är en bra utredning som kan leda till att fler ideella aktörer kan bedriva allmännyttig välfärdsverksamhet.

På en punkt skiljer vi oss dock åt, huruvida en myndighet ska ha möjligheten att reservera en upphandling eller ett valfrihetssystem till idéburna aktörer. En rättighet vi tycker är viktig. Vi är inte emot vinstdrivande aktörer i välfärden och vill inte förbjuda dem. Men vi ser en poäng i att man ska, om man vill, kunna ha vissa verksamheter som drivs av aktörer utan vinstintresse. Att alliansen ställer sig principiellt emot detta är både märkligt och oroande. Man kan alltså inte ens tänka sig detta om det i framtiden skulle visa sig vara uppenbarligen optimalt. Vi tycker inte att välfärden ska drivas med ideologiska skygglappar utan anser att hög kvalitet alltid måste sättas främst, därför vill vi ge denna möjlighet för att förbättra möjligheterna att i framtiden försäkra kvalitet i välfärden.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Protokollsanteckningar

Filip Wiljander (M) lät anteckna följande till protokollet.

”Att klamra sig fast vid diskussionen om driftsformer kommer inte lösa välfärdens utmaningar. Genom slutbetänkandets förslag om att reservera kontrakt åt idéburna anordnare riskerar vi att återigen hamna i en diskussion som enkom fokuserar på driftsformen, just när dammet från Reepaluutredningen har lagt sig. Att finna vägar för att stärka idéburna anordnares ställning inom välfärden kan mycket väl vara positivt. Av historiska skäl har de idéburna anordnarna en svagare ställning i Sverige än nere på kontinenten, där de ibland utgör en majoritet av de privata anordnarna. De idéburna anordnarna på kontinenten har dock inte fått en stark ställning genom att särbehandla dem i upphandlingar, så som förslaget om att reservera kontrakt i detta slutbetänkande ämnar göra. För att öka deras ställning inom svensk välfärd behöver vi finna sätt att synliggöra dem, säkerställa deras finansiering och lyfta fram vilka fördelar de kan ha gentemot andra anordnare, så att medborgarna kan fatta informerade beslut. De idéburna ska få ta mer plats inom välfärden genom att de kan leverera högre kvalitet och erbjuda mervärde för medborgarna, inte för att kommunen viger särskilda kontrakt åt dem.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Kommunstyrelsen

Remiss – idéburen välfärd SOU 2019:56

Yttrande till Finansdepartementet

Förslag till beslut

Arbets- och företagsnämnden lämnar synpunkter över remissen *Idéburen välfärd SOU 2019:56* till kommunstyrelsen i enlighet med tjänsteskrivelse daterad den 5 mars 2020.

Sammanfattning

Nacka kommun har fått betänkandet *Idéburen välfärd SOU 2019:56*, på remiss. Betänkandet behandlar idéburna aktörer i välfärden och innehåller bland annat förslag på hur ett ökat idéburet deltagande i välfärden skulle kunna främjas.

Arbets- och företagsnämnden ställer sig bakom den föreslagna definitionen och förslaget om ett register för idéburna aktörer eftersom det bland annat underlättar för uppföljning av idéburna aktörers deltagande i välfärden.

Arbets- och företagsnämnden är generellt positiv till att idéburna aktörer deltar i välfärden men är principiellt emot att exkludera vinstdrivande aktörer. Därför är nämnden också emot förslaget att införa möjligheten att reservera kontrakt till idéburna aktörer i LOU och att införa reserverade valfrihetssystem i LOV.

Ärendet

Nacka kommun har fått betänkandet *Idéburen välfärd SOU 2019:56* på remiss. Betänkandet behandlar idéburna aktörer i välfärden och innehåller bland annat förslag på hur ett ökat idéburet deltagande i välfärden skulle kunna främjas. Det föreslås en definition av idéburna aktörer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet och betänkandet inbegriper även en vägledning kring hur partnerskap mellan offentliga myndigheter och idéburna aktörer kan utformas. Betänkandet innehåller också förslag på förändringar i lagstiftningen för upphandlingar och valfrihetssystem för att underlätta för idéburna aktörer.

Beredningen av ärendet

Förutom att arbets- och företagsnämnden bereder betänkandet och lämnar synpunkter gör ytterligare tre nämnder samma sak utifrån de nämndernas ansvarsområden. Dessa nämnder är socialnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden. Ärendet behandlas därefter i kommunstyrelsen som antar ett yttrande där kommunens samlade synpunkter lämnas. Nedan redovisas de synpunkter som arbets- och företagsnämnden har på betänkandets förslag

Synpunkter över betänkandet

Arbets- och företagsnämnden har följande synpunkter på utredningens förslag:

5.4.3 En definition av idéburna aktörer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet

Den definition av idéburna aktörer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet som utredningen föreslår ska införas i en särskild lag är en juridisk person som:

- Inte är direkt eller indirekt ägd eller kontrollerad av staten, en kommun eller en region
- har ett syfte som är oegennyttigt
- bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, och
- inte gör några värdeöverföringar till annan än registrerade idéburna aktörer eller till forskning.

Två statliga utredningar, Välfärdsutredningen¹ och Ett stärkt civilsamhälle², har tidigare bedömt att det är svårt att lämna förslag i syfte att ta tillvara den idéburna sektorns särart och främja aktörernas deltagande i välfärden utan en definition av vilka som ingår i den. Välfärdsutredningen föreslog därför att en definition av idéburna aktörer skulle tas fram.

Arbets- och företagsnämnden ställer sig bakom den föreslagna definitionen och bedömer att den uppfyller sitt syfte.

5.4.5 Förslag till förfarande

Utredningen föreslår att idéburna aktörer som bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska kunna registrera sig i ett särskilt register. En registermyndighet ska utöva tillsyn över registret över idéburna aktörer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Detta för att kommuner, regioner och statliga myndigheter som vill använda definitionen för att främja ett ökat idéburet deltagande i välfärden på ett enkelt sätt ska kunna identifiera vilka som lever upp till kriterierna i definitionen. Utredningens bedömning är att registermyndigheten bör vara länsstyrelser eftersom de redan idag är tillsyns- och registermyndighet för stiftelser.

---

¹ Kvalitet i välfärden – bättre upphandling och uppföljning SOU 2017:38

² Palett för ett stärkt civilsamhälle SOU 2016:13

Arbets- och företagsnämnden ställer sig bakom förslaget om ett register för idéburna aktörer eftersom det kommer att underlätta för kommunen när idéburna aktörer ska verka inom kommunens välfärdsverksamhet. Dessutom underlättas statistik över och uppföljning av aktörernas deltagande i välfärden.

8.1 Förslag som rör tillämpningen av Upphandlingsmyndigheten

Utredningen föreslår att Upphandlingsmyndigheten får i uppdrag att arbeta med riktade informationsinsatser gentemot idéburna aktörer och upphandlande myndigheter i syfte att öka idéburna aktörers deltagande i upphandlingar.

Arbets- och företagsnämnden ser positivt på förslaget att ge Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att både öka upphandlande myndigheters och idéburna organisationers kunskap på området eftersom det kan bidra till att idéburna aktörers deltagande på området ökar.

8.2.1 Möjlighet att reservera kontrakt för upphandlingar

Utredningen föreslår att en möjlighet att reservera kontrakt till idéburna aktörer ska införas i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. Upphandlande myndigheter ska enligt bestämmelsen ges möjlighet att reservera rätten att delta i en upphandling av vissa välfärdstjänster till idéburna aktörer, under förutsättning att det bidrar till att förverkliga den sociala målsättningen med tjänsten och leder till budgetmässig effektivitet.

Arbets- och företagsnämnden är generellt positiv till att idéburna aktörer deltar i välfärden men är principiellt emot att exkludera vinstdrivande aktörer. Därför är nämnden också emot förslaget att möjligheten att reservera kontrakt till idéburna aktörer införs i LOU.

9.1 Möjligheter att begränsa deltagande i valfrihetssystem

Utredningen föreslår att lagen (2008:962) om valfrihetssystem, LOV ändras så att det är möjligt att reservera rätten att ansöka om att få delta i ett valfrihetssystem för idéburna aktörer, under förutsättning att det föreligger särskilda skäl.

Arbets- och företagsnämnden är positiv till att idéburna aktörer deltar i välfärden men är principiellt emot att exkludera vinstdrivande aktörer. Därför ställer sig nämnden negativ till förslaget om ändringen i lagen om valfrihetssystem.

Arbets- och företagsnämnden ställer sig också frågande till utredningens konstaterande att en aktör som ska delta i ett reserverat valfrihetssystem inte behöver vara registrerad i registret över idéburna aktörer. Nämnden anser att bestämmelsen i LOV ska ställa krav på att aktörerna som omfattas ska vara registrerade. Ett av syftena med registret är att förbättra möjligheterna till uppföljning på området. Uppföljningen och statistik på området behöver vara heltäckande för att den ska vara meningsfull och användbar.

Ekonomiska konsekvenser

På långt sikt kan ett ökat deltagande av idéburna aktörer gynna kommunerna samhällsekonomiskt genom att det finns större möjligheter att anlita aktörer med rätt kompetens och arbetssätt och på så sätt tillgodose olika målgruppers behov.

Konsekvenser för barn

Förslagen i remissen har inga direkta konsekvenser för barn. En större variation av utförare med olika typer av kompetens när det gäller barn med olika behov skulle dock kunna bidra till att stärka barns rätt till liv och utveckling.

Bilagor

Bilaga: Betänkandet av utredningen *Idéburen Valfärd* SOU 2019:56.

(För digital version se <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2019/12/sou-201956/>)

Pia Stark
Enhetschef
Etableringsenheten

Jenny Rivas
Verksamhetsutvecklare
Etableringsenheten